

Філософія

УДК 167/168:001.8

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20746381>

Інтеграція логічних методів та аргументаційних стратегій у науковому дискурсі

Кравченко Олена Петрівна,

кандидат філософських наук, доцент,

доцент кафедри філософії і соціальної антропології

імені професора І. П. Стогнія,

Університет Григорія Сковороди в Переяславі, м. Переяслав, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-8736-8128>

Прийнято: 23.05.2026 | Опубліковано: 30.05.2026

Анотація. Актуальність теми зумовлена необхідністю підвищення якості наукового мислення та академічного письма в умовах інформаційного перевантаження і зростання вимог до доказовості наукових результатів. Інтеграція логічних методів з ефективними аргументаційними стратегіями сприяє не лише структурній впорядкованості наукового тексту, а й забезпечує його переконливість, когерентність і методологічну прозорість.

Мета. Метою статті є систематизація епістемологічних аспектів інтеграції логічних методів та аргументаційних стратегій у науковому дискурсі та обґрунтування їх практичної ролі у забезпеченні якості наукового пізнання. **Методологічну основу дослідження** становлять загальнонаукові та спеціальні методи, зокрема аналіз і синтез, індукція і дедукція, порівняльний та системний підходи, а також елементи дискурсивного

аналізу. Застосування зазначених методів дало змогу комплексно розглянути взаємозв'язок логічних і аргументаційних компонентів у структурі наукового пізнання. **Результати.** Обґрунтовано теоретико-епістемологічні засади наукового дискурсу. Визначено сутність логічних методів (аналізу, синтезу, індукції, дедукції, абдукції) як інструменту структуризації наукового мислення, а також розкрито типологію аргументаційних стратегій (раціональних, риторичних, діалогічних) як комунікативної репрезентації знання. Проаналізовано механізми інтеграції логічних і аргументаційних компонентів, зокрема структурно-логічний, дискурсивно-комунікативний, епістемологічний, когнітивний та інтерсуб'єктивний. Окреслено критерії ефективної аргументації і розвитку критичного мислення. **Висновки.** Отримані результати дозволяють розширити теоретичне розуміння взаємозв'язку логічних методів і аргументаційних стратегій як чинників формування наукового знання. Такий підхід сприяє ефективності наукового пізнання, що залежить від дотримання епістемологічних критеріїв аргументації – істинності, обґрунтованості, логічної несуперечливості та релевантності. Доведено, що інтеграція логічних методів і аргументаційних стратегій є ключовою умовою підвищення якості наукового дискурсу. Практичне значення розвідки пов'язане з можливістю використання отриманих результатів у процесі академічного письма і підготовки наукових досліджень.

Ключові слова: науковий дискурс, аргументація, логічні методи, наукове пізнання, епістемологія, епістемологічні критерії, механізми інтеграції, академічне письмо, критичне мислення, доказовість.

Integration of logical methods and argumentative strategies in scientific discourse

Olena Kravchenko,

Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Philosophy and Social
Anthropology named after Professor I. P. Stohniy, Hryhorii Skovoroda University
in Pereiaslav, Pereiaslav, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-8736-8128>

Abstract. *The relevance of the topic is determined by the need to improve the quality of scientific thinking and academic writing in the context of information overload and increasing requirements for the evidential validity of scientific results. The integration of logical methods with effective argumentative strategies contributes not only to the structural organization of scientific texts but also ensures their persuasiveness, coherence, and methodological transparency.* **Purpose.** *The purpose of this article is to systematize the epistemological aspects of the integration of logical methods and argumentation strategies in scientific discourse and to substantiate their practical role in ensuring the quality of scientific inquiry.* **Methodology.** *The methodological framework of the study is based on general scientific and specialized methods, including analysis and synthesis, induction and deduction, comparative and systemic approaches, as well as elements of discourse analysis. The application of these methods made it possible to comprehensively examine the interrelation between logical and argumentative components within the structure of scientific cognition.* **Results.** *The theoretical and epistemological foundations of scientific discourse have been substantiated. The essence of logical methods (analysis, synthesis, induction, deduction, and abduction) has been defined as a tool for structuring scientific thinking, while the typology of argumentative strategies (rational, rhetorical, and dialogical) has been revealed as a communicative representation of knowledge. The mechanisms of integrating logical*

*and argumentative components have been analyzed, particularly structural-logical, discursive-communicative, epistemological, cognitive, and intersubjective mechanisms. The criteria for effective argumentation and the development of critical thinking have been outlined. **Conclusions.** The obtained results expand the theoretical understanding of the interrelation between logical methods and argumentative strategies as factors in the formation of scientific knowledge. Such an approach contributes to the effectiveness of scientific cognition, which depends on adherence to epistemological criteria of argumentation, namely truthfulness, validity, logical consistency, and relevance. It has been proven that the integration of logical methods and argumentative strategies is a key condition for improving the quality of scientific discourse. The practical significance of the study is associated with the possibility of applying the obtained results in academic writing and in the preparation of scientific research.*

Keywords: *scientific discourse, argumentation, logical methods, scientific cognition, epistemology, epistemological criteria, integration mechanisms, academic writing, critical thinking, evidence-based reasoning.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах інтенсивного розвитку науки та зростання ролі міждисциплінарних досліджень особливого значення набуває проблема обґрунтування наукового знання. У цьому контексті науковий дискурс постає не лише як форма репрезентації результатів дослідження, а й як складний когнітивно-комунікативний процес, у межах якого відбувається конструювання, перевірка та легітимація знання. Епістемологічний вимір цього процесу передбачає аналіз умов істинності, обґрунтованості та достовірності наукових тверджень, що безпосередньо пов'язано з використанням логічних методів і аргументаційних стратегій.

Таким чином, дослідження інтеграції логічних методів та аргументаційних стратегій у науковому дискурсі має важливе теоретичне й

практичне значення, оскільки сприяє підвищенню рівня обґрунтованості наукових результатів, розвитку критичного мислення та вдосконаленню культури академічної комунікації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичний фундамент розвідки базується на міждисциплінарному підході, що важливо для обґрунтування філософсько-методологічного базису проблеми. Так, у межах формально-логічної моделі, науковці [14] здійснюють універсальний системний аналіз природи, джерел та критеріїв обґрунтованості знання. Важливим методологічним орієнтиром є праґма-діалектичний підхід, що акцентує увагу на процедурній раціональності та нормативних умовах досягнення згоди. Зокрема, у колективній монографії «Argumentative style : a pragma-dialectical study of functional variety in argumentative discourse» [13] автори розширюють ключові поняття через аргументативний стиль – таким чином застосовується варіативність як функціональна характеристика дискурсу. Водночас, контекстуальний підхід [17] підкреслює залежність стандартів обґрунтування від конкретних дискурсивних практик.

У сучасних дослідженнях проблема наукового дискурсу охоплює, когнітивні моделі, інформаційні виміри та логіко-аргументовані практики наукового знання.

Варто зупинитися на працях І. Хоменко [8; 9], яка фактично вводить логіко-структурований дискурс у сучасну наукову проблематику. В її розвідках порушується важливе питання: «Як реально люди аргументують, а не лише як повинні?» У статті [8] авторка уточнює саме поняття емпірикалізації, бо це не просто експерименти, а зміна стандартів обґрунтування теорій аргументації. А вже в подальших дослідженнях [9] науковиця підіймає проблему термінологічної невизначеності, що прямо впливає на епістемологію (мова формул рамки наукового знання).

Синтетичний підхід до розуміння аргументації крізь призму формальної та неформальної логіки пропонується у розвідці І.Матвієнко [3]. Авторка аналізує обмеження формалізованих моделей і необхідність врахування реального дискурсу, розкриваючи напруження між строгістю та практичністю логічного аналізу. Натомість, у статті О. Юркевич [11] акцентовано на раціональності аргументації як системи логічних правил і норм. Дослідниця розглядає значення формальної логіки для оцінки аргументів і забезпечення їхньої коректності, доводить необхідність збереження нормативного ядра аргументації. Н. Зленко [2] підкреслює освітній і прикладний потенціал логіки, обґрунтовуючи призначення логічних методів у підготовці майбутніх фахівців.

Роль аргументації у міждисциплінарних дослідженнях розкривають Н. Веселовська та О. Стерліков [1]. Вчені комплексно окреслюють аргументацію як інструмент інтеграції знань, зосереджуючись на її значенні для координації різних методологій. Цінним є виокремлення структурованої аргументації, яка є відкритою до критики ззовні й здатна забезпечити якісне засвоєння знань.

Таким чином, наявні дослідження формують підґрунтя для осмислення епістемологічних концепцій розгляду аргументації як інструменту продукування знання, а також визначають роль логічних методів у пізнанні істини та формуванні наукового тексту.

Про поєднання гносеологічних та епістемологічних підходів читаємо в посібнику В. Петрушенка [4], де докладно аналізуються пізнавальні здібності людини, мовно-лінгвістична складова знання, аргументовано розрізняється класичне вивчення процесу пізнання та аналіз знання як автономної системи.

У цьому контексті на увагу заслуговує робота І. Розман [5], присвячена епістемології та вивченню філософських підходів, які лежать в основі сучасної наукової роботи, методології досліджень та генерації наукового знання.

Ключові тексти, що аналізують критерії обґрунтованості аргументів, також детально опрацьовані в антології під редакцією К. Лумера і С. Секунданта [6]. Важливо, що у дослідженні репрезентовано епістемологічний підхід, де аргументація оцінюється через її здатність продукувати знання.

Отже, проблема взаємозв'язку логічних методів та аргументаційних стратегій у науковому дискурсі набула міждисциплінарного характеру, вийшла за межі суто формально-логічного підходу і потребує наразі системної епістемологічної концептуалізації.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз наукових джерел засвідчує, що у сучасному науковому дискурсі простежується тенденція до переосмислення взаємодії логіки та аргументації в епістемологічному ключі, зокрема через акцент на діалогічності знання, інтерсуб'єктивності обґрунтування та ролі контексту в оцінці аргументів. Водночас, попри значний теоретичний прогрес, процес такої інтеграції залишається методологічно незавершеним. Основні проблеми пов'язані з відсутністю універсальної інтегративної моделі, неузгодженістю між нормативними та емпіричними підходами, варіативністю критеріїв оцінювання аргументації, а також термінологічною неоднозначністю. Крім того, актуалізується необхідність адаптації теоретичних напрацювань до умов цифрового середовища та розвитку штучного інтелекту, що відкриває нові перспективи для дослідження аргументації як когнітивно-алгоритмічного процесу. Тому, питання епістемологічних аспектів інтеграції логічних методів та аргументаційних стратегій як чинника формування наукового знання потребує подальшого теоретико-практичного осмислення.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є систематизація епістемологічних аспектів інтеграції логічних методів та аргументаційних стратегій у науковому дискурсі та обґрунтування їх практичної ролі у забезпеченні якості наукового пізнання.

Для досягнення поставленої мети передбачено виконання таких завдань: проаналізувати теоретико-епістемологічні засади наукового дискурсу; охарактеризувати основні логічні методи пізнання як інструменти структуризації наукового мислення; визначити сутність і типологію аргументаційних стратегій; узагальнити механізми інтеграції логічних і аргументаційних компонентів в структурі наукового дискурсу; окреслити практичні імплікації для академічного письма і підготовки наукових досліджень.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасному науковому знанні поняття «науковий дискурс» виходить за межі традиційного розуміння як сукупності текстів або результатів досліджень. Воно охоплює складну систему когнітивних, мовленнєвих і соціокультурних практик, у межах яких відбувається виробництво, репрезентація та інтерпретація знання.

Згідно новітніх підходів, науковий дискурс має діалогічну природу і функціонує завдяки таким метатеоретичним принципам, як «функціоналізація», «соціалізація», «екстерналізація» та «діалектифікація» [15, с 349]. Взаємодія цих принципів перетворює науковий дискурс на відкриту систему, де істина є результатом консенсусу, досягнутого шляхом діалогу. Особливої значущості набуває врахування цілей та практичного застосування набутих теоретичних знань, перехід від питання «Що це таке?» до питання «Як це працює і навіщо це потрібно?» Тому доцільним, на нашу думку, є системний епістемологічний аналіз природи, джерел та критеріїв обґрунтованості наукового знання.

У межах класичної епістемології знання розглядалося як обґрунтоване істинне переконання, що підлягає перевірці за допомогою логічних і емпіричних методів. Даний підхід підкреслює значення об'єктивності, раціональності та універсальності наукового пізнання. Некласична та постнекласична епістемологія зміщують акцент на контекстуальність,

історичність і соціальну зумовленість знання. У цьому ракурсі наукове знання розглядається як результат дискурсивних практик, що формуються в межах певних парадигм, наукових традицій і комунікативних середовищ. Зростає увага до ролі мови, інтерпретації та аргументації як засобів конструювання знання. Так, визначаючи структуру наукового дискурсу, британський філософ С. Тулмін пропонує еволюційний підхід, щодо аналізу наукових текстів. У праці «Використання аргументації» вчений наводить модель аргументації, яка складається з шести елементів, які обов'язково взаємопов'язані, тим самим наголошуючи на значенні логічної конструкції аргументів [17].

Сучасні епістемологічні підходи інтегрують раціональні та комунікативні виміри, підкреслюючи, що знання набуває статусу наукового лише за умови його обґрунтування, відкритості до критики та здатності витримувати аргументовану перевірку в межах наукової спільноти. Дослідники (Н. Веселовська, О. Стерліков) зазначають, що «при належному використанні аргументація перетворюється з інструменту доведення, на міст між знаннями, традиціями та способами мислення, що забезпечує поєднання знань та методів різних галузей у єдину, цілісну та ефективну структуру. Критичний аналіз аргументації є також необхідною навичкою, що допомагає ефективно об'єднати науки» [1, с. 287].

У структурі наукового дискурсу доказ і аргументація взаємодіють, забезпечуючи комунікативну ефективність і переконливість. Важливим є розуміння доказу як формалізованої форми аргументації, що базується на строгих правилах і забезпечує послідовність наукового мислення. При цьому розвідки останніх років показують, що аргументація є й соціально зумовленою практикою, яка функціонує в конкретних інституційних контекстах. Так, І. Хоменко у своєму дослідженні звертається до нового напрямку в сучасній теорії аргументації – емпірикалізації [8]. На думку вченої, емпірикалізація проявляється перш за все в тому, що «науковці починають ретельно

досліджувати специфіку аргументації в різних царинах: історії науки (наукові дискусії та суперечки), філософії, правовому контексті, медицині й охороні здоров'я, освіті, політиці, культурі, спілкуванні людей у буденному житті тощо. Для цього вони з успіхом застосовують категорійний апарат і інструментарій, розроблений у межах різних підходів сучасної теорії аргументації» [8, с. 221].

Тобто, сучасний науковий дискурс постає як динамічний процес комунікації, що включає не лише передачу інформації, а й аргументоване обґрунтування, критичне осмислення та взаємодію дослідницьких позицій. Водночас фундаментальну основу наукового пізнання становлять логічні методи, забезпечуючи структурованість, послідовність і обґрунтованість мислення.

Логічні методи розглядаються в науці як універсальні інструменти дослідження, застосовуються і на емпіричному, і на теоретичному рівнях, мають свою класифікацію та можуть бути використані для розгляду філософської проблематики. [10]. До базових логічних методів належать аналіз і синтез, які функціонують у взаємозв'язку: аналіз передбачає розчленування складного об'єкта на елементи, тоді як синтез – об'єднання цих елементів у цілісну систему знання. Важливу роль відіграють також індукція і дедукція як основні форми логічного умовиводу. Індукція забезпечує перехід від окремих фактів до загальних висновків, а дедукція дозволяє виводити часткові твердження із загальних принципів. При цьому індукція і дедукція не є взаємовиключними, а функціонують у єдності, забезпечуючи науковий баланс. Варто згадати концепцію Луї де Бройля: наукові відкриття часто виникають завдяки індуктивним «стрибкам», тоді як дедукція забезпечує їх строгість і перевірюваність. Науковиця І. Андрусак звертає увагу, що індуктивні та дедуктивні процедури утворюють єдиний пізнавальний механізм: індукція забезпечує накопичення та узагальнення емпіричних даних, а дедукція перетворює гіпотетичні висновки на логічно обґрунтоване знання [12].

Окреме місце у сучасній логіці науки займає метод «абдукція». Концептуалізований ще Ч. Пірсом і активно переосмислений у сучасних дослідженнях (П. Тагард, У. Еко), даний метод передбачає висунення найкращого пояснення на основі наявних фактів. У міждисциплінарних дослідженнях (зокрема у сфері штучного інтелекту) доведено ефективність поєднання абдукції та індукції для побудови нових знань і логічних теорій [14]. Крім того, абдуктивне мислення відіграє ключову роль у формуванні критичного мислення як екзистенційної стратегія виживання, особливо в умовах невизначеності та надлишкових інформаційних потоків (так званого «інформаційного шуму» [7]).

Загально-логічні методи виконують регулятивну функцію, встановлюючи вимоги до визначеності та доказовості наукових тверджень. Їх порушення призводить до появи суперечностей, які підривають довіру до результатів дослідження і унеможливають їх прийняття науковою спільнотою. Адже, «суперечка у формі аргументації серед вчених стосується не прямо речей у їх об'єктивному існуванні або об'єктивних відношень між ними, а відповідних їх тверджень. Не речі є спірними, а висловлювання щодо них» [11, с. 75]. Тому, логічна несуперечливість є не лише формальною вимогою, це ще й критерієм істинності.

Засобом досягнення балансу між логічною коректністю та переконувальним впливом виступають аргументаційні стратегії. Їх сутність полягає у виборі оптимальних способів побудови аргументів відповідно до мети дослідження, типу аудиторії та дискурсивного контексту.

У структурі наукового дискурсу можемо виокремити основні типи аргументаційних стратегій, які відображають різні аспекти взаємодії знання, мови та комунікації:

1) раціональні стратегії – базуються на принципах формальної логіки та доказовості, передбачають чітке структурування аргументів, використання

дедуктивних і індуктивних умовиводів, а також дотримання критеріїв логічної коректності;

2) риторичні стратегії – орієнтовані на ефективний вплив на аудиторію та враховують контекст комунікації, стиль викладу, добір прикладів і способи представлення доказів (так звана концепція «нової риторики», коли прийнятність аргументу визначається його релевантністю для конкретної спільноти);

3) діалогічні стратегії – пов'язані з розглядом аргументації як процесу взаємодії між учасниками дискурсу, де особливого значення набувають правила ведення дискусії, забезпечуючи її конструктивність і логічну коректність. Тут мова йде про прагма-діалектичний підхід, де аргументація розглядається як процедура раціонального вирішення суперечностей через критичну дискусію [13].

Можемо констатувати, що ефективний науковий дискурс передбачає безумовне суміщення цих стратегій. Адже раціональна строгість поєднується з риторичною доцільністю та діалогічною відкритістю. Вчені переконані, що така «епістемологічна рефлексія в культурі та суспільстві є ключем до розвитку критичного мислення та глибшого розуміння динаміки знань у нашу цифрову епоху» [16, с. 323]. Тобто, ефективність аргументації визначається не лише її правильністю, а й здатністю бути зрозумілою, прийнятною та переконливою для наукової аудиторії, відповідати певним епістемологічним критеріям. Важливими є: істинність або правдоподібність аргументів, яка передбачає їх відповідність фактам або теоретичним положенням; обґрунтованість, що означає наявність достатніх підстав для висновків; логічна несуперечливість, яка забезпечує узгодженість аргументів між собою. Також варто наголосити на критерії релевантності, який визначає відповідність аргументів поставленій проблемі, та переконливості, що відображає здатність аргументації бути прийнятою науковою аудиторією.

У сучасних умовах епістемологічний аспект інтеграція логічних методів і аргументаційних стратегій дозволяє досягти балансу між строгістю доказу та ефективністю переконання, що є необхідною умовою якісного наукового дискурсу. Цей процес можна описати через ключові механізми, які подано у табл. 1.

Таблиця 1

Механізми інтеграції логічних методів і аргументаційних стратегій у науковому дискурсі

Механізм інтеграції	Сутність інтеграції	Функції у науковому дискурсі	Результат у науковому дискурсі
Структурно-логічний	Узгодження логіки дослідження зі структурою аргументації	Забезпечення послідовності, доказовості та несуперечливості викладу	Послідовний, доказовий і несуперечливий виклад
Дискурсивно-комунікативний	Адаптація логічних конструкцій до аудиторії та контексту	Адаптація аргументації до рівня підготовки адресата, підвищення зрозумілості	Зрозумілість і ефективність наукової комунікації
Епістемологічний	Узгодження аргументів із критеріями істинності та обґрунтованості	Забезпечення переходу від гіпотези до наукового знання	Валідність і наукова легітимність знання
Когнітивний	Поєднання логічних операцій із процесами мислення	Організація пізнавальної діяльності, розвиток критичного мислення	Гнучкість, продуктивність і креативність мислення
Інтерсуб'єктивний	Спільна перевірка аргументів у процесі комунікації	Досягнення раціонального консенсусу, критична перевірка знання	Досягнення раціонального консенсусу

Джерело: сформовано автором

Таким чином, узагальненні механізми інтеграції логічних і аргументаційних компонентів забезпечують цілісність пізнавального процесу, що дозволяє конкретизувати його зміст і сприяє розвитку критичного мислення.

У межах поставлених завдань дослідження варто перейти від загального теоретичного бачення до більш структурованого практичного представлення і надати рекомендації щодо підвищення якості наукового дискурсу (табл. 2).

Таблиця 2

Рекомендації щодо підвищення якості наукового дискурсу

Напрямок удосконалення	Зміст рекомендації	Інструменти реалізації	Очікуваний результат
Забезпечення логічної послідовності викладу	Чітке структурування наукового тексту (вступ, основна частина, висновки); встановлення логічних зв'язків між аргументами	Модель аргументації; логічні зв'язки (причина–наслідок, узагальнення, протиставлення)	Послідовний, структурований і зрозумілий виклад матеріалу
Дотримання критеріїв доказовості та обґрунтованості	Використання перевірених наукових джерел; побудова логічно коректних умовиводів	Дедукція, індукція, абдукція; аналіз і синтез	Підвищення валідності та наукової обґрунтованості результатів
Розвиток критичного мислення	Аналіз аргументів, виявлення логічних помилок, оцінка альтернативних позицій	Критичний аналіз; аргументативна дискусія	Поглиблення якості мислення та підвищення рівня наукової рефлексії
Урахування комунікативного аспекту аргументації	Адаптація викладу до аудиторії; забезпечення ясності, точності та доступності тексту	Риторичні та діалогічні стратегії; науковий стиль і термінологія	Ефективна наукова комунікація та краща сприйнятливості знання

Джерело: сформовано автором

Узагальненням до таблиці є практичні імплікації для академічного письма і підготовки наукових досліджень. Це послідовний, доказовий і несуперечливий виклад; зрозумілість і ефективність наукової комунікації; валідність і наукова легітимність знання; гнучкість, продуктивність і креативність мислення; досягнення раціонального консенсусу.

Висновки. Проведене дослідження дозволило систематизувати та узагальнити епістемологічні аспекти інтеграції логічних методів і аргументаційних стратегій у науковому дискурсі.

З'ясовано, що сучасний науковий дискурс характеризується зміщенням акцентів із формальної правильності мислення на його епістемічну ефективність, що проявляється у поєднанні логічних, прагматичних, когнітивних та соціокультурних вимірів аргументації.

Встановлено, що логічні методи (аналіз, синтез, індукція, дедукція, абдукція) забезпечують структурну організацію наукового мислення, тоді як аргументаційні стратегії виконують функцію обґрунтування та комунікативної репрезентації знання. Їх інтеграція формує цілісну систему, що поєднує раціональність, доказовість і переконливість наукового дискурсу.

Доведено, що ефективність наукового пізнання залежить від дотримання епістемологічних критеріїв аргументації – істинності, обґрунтованості, логічної несуперечливості та релевантності. Водночас інтеграція логіки й аргументації є ключовою умовою підвищення якості наукового дискурсу. Практичне значення розвідки пов'язане з можливістю використання отриманих результатів у процесі академічного письма і підготовки наукових досліджень.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні інтеграції логіки та аргументації в умовах цифровізації науки, зокрема у контексті використання штучного інтелекту, а також у розробці методики формування аргументативної компетентності в освіті.

Список використаних джерел

1. Веселовська Н.О., Стерліков О.С. Роль аргументації у міждисциплінарних дослідженнях. Критичний огляд. *Актуальні проблеми*

економіки. 2024. № 9 (279). С.279-289. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2024-1-279-279-289>

2. Зленко Н. Роль логіки у формуванні аналітичних навичок майбутніх фахівців. *Humanities Studies*. 2024. № 21 (98). С. 152-158. DOI: <https://doi.org/10.32782/hst-2024-21-98-18>

3. Матвієнко І. Теорія аргументів: формальна contra неформальна логіка. *Мультиверсум. Філософський альманах*. 2020. Т.1. №1 (171). С. 98-107. DOI: <https://doi.org/10.35423/2078-8142.2020.1.08>

4. Петрушенко В. Гносеологія та епістемологія: навч.посібник. Львів : «Новий Світ – 2000», 2026. 209 с. ISBN 978-617-7519-14-9

5. Розман І.І. Епістемологія: філософські засади наукової діяльності. *Наукові інновації та передові технології*.2022. № 4 (6). С. 177-183. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-4\(6\)-177-183](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-4(6)-177-183)

6. Теорія аргументації. Епістемологічний підхід (антологія) / під реакцією Крістофа Лумера та Сергія Секунданта. Одеса, 2025. Том.1. Критичне мислення та епістемологічний підхід до аргументації. 344 с. ISBN 978-617-7883-42-4

7. Хміль Т. В., Свідло Т. М., Сторожик М. І. Критичне мислення як екзистенційна стратегія виживання в суспільстві інформаційного шуму. *Вісник гуманітарних наук*. 2026. № 18. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.19766839>

8. Хоменко І. Емпірикалізація в сучасній теорії аргументації: історичні передумови та напрямки досліджень. *Актуальні проблеми духовності*. 2022. Вип. 23. С. 217-232. DOI: <https://doi.org/10.31812/apm.7613>

9. Хоменко І. Про виклик перекладу термінології в сучасній теорії аргументації. *Актуальні проблеми духовності*. 2025. Вип. 27. С. 192-206. DOI: <https://doi.org/10.31812/apm27.f65rrj21>

10. Хоменко І., Шрамко Ю. Логіка та філософія: лінії взаємодії. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія*. 2021. Т.4 №4. С. 14-23. DOI: <https://doi.org/10.17721/2523-4064.2021/4-2/12>
11. Юркевич О. М. Рациональність аргументації: логічні правила та значення. *Вісник ННУ імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія*. 2021. №1 (48). С.70-81. DOI: <https://doi.org/10.21564/2075-7190.48.224759>
12. Andrusiak I. On the role of the logical method of knowledge in scientific and legal research. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Юридичні науки. 2022. Т.9. №1 (33). С. 22-27. DOI: <https://doi.org/10.23939/law2022.33.022>
13. Argumentative style : a pragma-dialectical study of functional variety in argumentative discourse. Monograph / Frans H. van Eemeren, Bart Garssen, Sara Greco, Ton van Haaften, Nanon Labrie, Fernando Leal. Amsterdam : John Benjamins Publishing Company, 2022. 332 p. DOI: <https://doi.org/10.1075/aic.20>
14. Crowder J.A., Carbone J., Friess S. Abductive artificial intelligence learning models. *Artificial Psychology : Psychological modeling and testing of ai systems*. 2020. P. 51-63. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-17081-3_5
15. Eemeren F.H. van, Haaften T.van. The making of argumentation theory: a pragma-dialectical view. *Argumentation*. 2023. V. 37. P. 341-376. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10503-023-09618-5>
16. Silva M.A. da, Santos D.C.F.O. dos. The importance of epistemological discussion in contemporary times and the contribution of Freire's critical pedagogy to education. *Focus on Education: Academic Research*. Seven Editora, 2024. P. 315-331. DOI: <https://doi.org/10.56238/sevened2024.009-022>
17. Toulmin S. E. The Uses of Argument. Cambridge : Cambridge University Press, 2003. 247 p. URL: <https://catdir.loc.gov/catdir/samples/cam034/2003043502.pdf>

